

Vanhusneuvosto

Kokousaika	7.11.2023 klo 12:00 - 15:30			
Kokouspaikka	Wolmarinsali, Jyväskylän pääkirjasto, Vapaudenkatu 39-41			
Jäsenet	x Heikura Kaija	pj.	Jyväskylä	Suortamo Markku
	x Jurvanen Ari	vpj.	Multia	Riikonen Maire
	x Viitanen Anna-Liisa	vpj., etä	Keuruu	Viitanen Raimo
	x Blomberg Aila		Laukaa	Tammela Arvo
	- Ekman Reijo		Jämsä	x Forssell Olavi etä
	x Hamina Reijo		Joutsa	Salonen Maija
	x Härkönen Tuula	etä	Kyyjärvi	Heiskanen Eliisa
	x Kiviniemi Heikki	etä	Luhanka	
	x Korhonen Eeva-Liisa		Konnevesi	Liuhalainen Raija
	- Koskenranta Jari		Petäjävesi	x Palola Heikki, poistui klo 14.25
	x Kuitunen Mariitta,		Uurainen	Hartikka Seija
	poistui klo 15.10			
	x Lahtinen Aaro		Saarijärvi	Peiponen Arja-Leena
	- Linna Sisko		Viitasaari	- Hanell Kaija
	x Muhonen Seppo	etä	Kinnula	Suominen Marjatta
	- Noronen Riitta		Muurame	x Kurki Sinikka etä
	x Petrilä Pekka		Hankasalmi	x Isännäinen Piia etä
	x Piitulainen Maija	etä	Äänekoski	Kiviranta Irene
	- Sallinen Eila		Karstula	- Lahti Tapani
	- Sekki Ritva		Kivijärvi	- Virkkala Anneli
	x Siikaranta Riitta,		Kannonkoski	Hartikainen Kirsi
	poistui klo 15.25			
	x Tattari Markus	etä	Toivakka	Huovilainen Minna
	x Toikkanen Taina	etä	Pihtipudas	Hautamäki Kaarina
Muut läsnäolijat	x Aula Maria Kaisa, paikalla		aluehallituksen pj.	
	12.50-13.55		hyvinvointialuejohtaja	
	- Tollet Jan		aluehallituksen edustaja	
	x Nykänen Jouko	etä		
	x Peränen Nina		esittelijä, palvelujohtaja	
	x Kinnunen Päivi		sihteerit, johdon assistentti	
	x Hakkarainen Nina		hallintosihteerit	
	x Hänninen Heikki		hallintosihteerit	
Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus	Kaija Heikura puheenjohtaja		Päivi Kinnunen pöytäkirjanpitäjä	
	Reijo Hamina pöytäkirjantarkastaja		Tuula Härkönen pöytäkirjantarkastaja	
Pöytäkirjan tarkastus ja nähtävillä olo	Pöytäkirja tarkastetaan viimeistään 10.11.2023, ja tarkastettu pöytäkirja muutoksenhakuohjeineen pidetään yleisesti nähtävillä Keski-Suomen hyvinvointialueen verkkosivulla hyvaks.fi 13.11.2023 alkaen.			

Kokousaika 7.11.2023 klo 12:00 - 7.11.2023 15:30

Kokouspaikka Wolmarinsali, Jyväskylän pääkirjasto, Vapaudenkatu 39-41

Käsitellyt asiat

55 § Laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
56 § Pöytäkirjan tarkastus	2
57 § Työjärjestyksen hyväksyminen	3
58 § Toimintakertomus ja toiminnan arviointi 2023	4
59 § Toimintasuunnitelma 2024	5
- Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma 2024	7
60 § Väkkärätien palvelutalon hankesuunnittelun tilannekatsaus	9
- Väkkärätien hankesuunnitelman tilannekatsaus	10
61 § Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024-2027	17
62 § Järjestöavustusten myöntämisperusteet	19
63 § Palaute kuntien vanhusneuvostoilta	22
- Aloite Keski-Suomen hyvinvointialueelle 11.9.2023	23
64 § Muut asiat	25
- 1. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyö tilanne_Mutanen 07112023	26
- 2. Ikääntyneiden päivätoiminnan järjestäminen ja palvelumuotoilu	35

Vanhusneuvosto

---

§ 55

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Selostus asiasta

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti vanhusneuvoston jäsenille 31.10.2023.

**Palvelujohtajan
ehdotus**

Vanhusneuvosto toteaa, että kokous on laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vanhusneuvosto

---

§ 56

Pöytäkirjan tarkastus

Selostus asiasta

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

**Puheenjohtajan
ehdotus**

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Reijo Hamina ja Tuula Härkönen.
Varatarkastajiksi valitaan Heikki Kiviniemi ja Eeva-Liisa Korhonen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vanhusneuvosto

---

§ 57 Työjärjestyksen hyväksyminen

Selostus asiasta Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Puheenjohtajan ehdotus Vanhusneuvosto hyväksyy työjärjestyksen esityksen mukaisesti.

Päätös Vanhusneuvosto muutti työjärjestyksestä esittelijöiden aikataulujen vuoksi siten, että ensin käsiteltiin § 60, sitten § 64 muiden asioiden talousosio ja sen jälkeen muut pykälät ilmoitetussa järjestyksessä.

Näillä muutoksilla vanhusneuvosto hyväksyi työjärjestyksen.

Vanhusneuvosto

---

§ 58

Toimintakertomus ja toiminnan arviointi 2023

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/3482/00.01.02/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 58

Selostus asiasta

Selostus asiasta

Aluehallitus hyväksyi kokouksessaan 13/2022 (27.9.2022) §204 lakisääteisten vaikuttamistoimielinten toimintasäännöt.

Vanhusneuvoston toimintasäännössä sanotaan, että vaikuttamistoimielin laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja -kertomuksen.

Keski-Suomen hyvinvointialueen osallisuusohjelmassa on yhtenä tavoitteena mainittu vaikuttamistoimielinten vaikutusmahdollisuuksien arviointi. Tarkoitus on vuoden 2023 toimintakertomuksen yhteydessä arvioida myös vanhusneuvoston vaikuttamismahdollisuuksia laadittavalla kyselyllä.

Toimivalta asiassa

Toimintasääntö §6

**Palvelujohtajan
ehdotus**

Vanhusneuvosto käy keskustelun vuoden 2023 toimintakertomuksen ja toiminnan arvioinnin laadinnasta ja aikataulusta.

Päätös

Vanhusneuvosto pyytää jäseniltään palautetta ja arviota toiminnastaan webropol-kyselyllä marras-joulukuun aikana, jonka jälkeen kootaan toimintakertomus ja laaditaan arviointi vuoden 2023 toiminnasta.

Hyväksytään vuoden 2023 toimintakertomus vuoden 2024 ensimmäisessä kokouksessa.

Vanhusneuvosto

---

§ 59

Toimintasuunnitelma 2024

Julkinen

Diaarinumero

Hyvaks/2835/00.01.02/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 59

Selostus asiasta

Selostus asiasta

Aluehallitus hyväksyi kokouksessaan 13/2022 (27.9.2022) §204 lakisääteisten vaikuttamistoimielinten toimintasäännöt.

Vanhusneuvoston toimintasäännössä sanotaan, että vaikuttamistoimielin laatii vuosittain toimintasuunnitelman ja -kertomuksen. Vuoden 2023 toimintasuunnitelma on hyväksytty kokouksessa 1/2023 (22.2.2023) §4.

Toimivalta asiassa

Toimintasääntö §6

Palvelujohtajan ehdotus

Vanhusneuvosto hyväksyy keskustelun ja tarvittavien muokkauksen jälkeen esityslistan liitteenä olevan toimintasuunnitelman vuodelle 2024.

Toiminnan kehittämässä toimintasuunnitelman linjausten pohjalta hyödynnetään tehtävää kyselyä vanhusneuvoston vaikuttamismahdoillisuuksista sekä toiveista työskentelylle.

Sovitaan vuoden 2024 kokousaikataulu.

Päätös

Vanhusneuvosto kävi läpi vuoden 2024 toimintasuunnitelman ja hyväksyi sen.

Vuoden 2024 ensimmäinen kokous on Jyväskylän pääkirjaston Unonsalissa, mutta vuoden aikana pidetään kokouksia eri puolilla maakuntaa. Kokouspaikkakunnista ja kokousmuodoista sovitaan tarkemmin, kun kokouspäivät ja kellonajat varmistuvat. Ennen kokouksia voi pitää tapaamisen kuntien vanhusneuvostojen jäsenien kanssa.

Kokousten aikataulusuunnitelma on
to 18.1. klo 13-15.30, (käyttötaloussuunnitelma)
ke 20.3. klo 13-15.30 (palveluverkko, asiakastytyväisyyskysely)
ke 22.5. klo 12-15.30 (strategian toimeenpanon seuranta)
ti 20.8. klo 10-12.30 (järjestämistehtävän seuranta)

Vanhusneuvosto

---

ti 22.10. klo 10-12.30 (Talousarvio 2025)

Liitteet

Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma 2024

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUEEN VANHUSNEUVOSTO

TOIMINTASUUNNITELMA 2024

Vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvoston toimintasäännön mukaisesti neuvoston tehtävänä on vaikuttaa hyvinvointialueen suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöidentarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi.

Vanhusneuvosto vaikuttaa aloittein, lausunnoin ja kannanotoin asioihin, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. Vanhusneuvosto osaltaan auttaa, että Keski-Suomen hyvinvointialueella turvataan hyvä arki ikääntyneelle väestölle.

Toiminnan painotuksia vuonna 2024

Toisen toimintavuoden aikana vakiinnutetaan edelleen hyviä kokouskäytäntöjä ja vuorovaikutteisuutta sekä kehitetään verkostoitumista kuntien vanhusneuvostojen kanssa. Toimintaa kehitetään kerätyn palautekyselyn tulosten perusteella.

Turvataan ikääntyneiden osallistuminen ja heidän kuulemisensa hyödyntämällä kuntien vanhusneuvostoja ja niiden verkostoja. Kuntien ja hyvinvointialueen vanhusneuvostojen hyvä ja saumaton yhteistyö tuo lisäarvoa ikääntyneiden hyvän arjen toteuttamisen vaikuttamisessa.

Vanhusneuvoston viestintään kiinnitetään erityistä huomiota ja parannetaan vanhusneuvoston tunnettavuutta. Laaditaan vanhusneuvostolle viestintäsuunnitelma. Tehdään viestintäyksikön kanssa tiivistä yhteistyötä. Pyritään laatimaan tiedotteita neuvoston kokouksista, hyödyntämään blogikirjoituksia sekä hyvinvointialueen some-kanavia. Lisäksi kontaktoidaan muuta mediaa.

Parannetaan vanhusneuvoston toiminnan läpinäkyvyyttä.

Tiivistetään yhteistyötä kuntien vanhusneuvostojen kanssa. Jalkaudutaan pitämään 2 kokousta eri puolelle Keski-Suomea ja tavataan vanhusneuvostojen jäseniä ja kuntien edustajia.

Seurataan ikääntyneiden palvelujen kehitystä talouden sopeuttamisohjelmaan liittyen sekä myös uusien palvelumuotojen, kuten digi-palvelujen käyttöönoton onnistumista.

Seurataan ja annetaan lausuntoja palveluverkkouudistuksesta.

Paneudutaan yhdyspintatyön suunnitelmiin ja toteutumiseen yhdessä kuntien vanhusneuvostojen ja järjestöjen kanssa.

Perehdytään teemaan ikääntyneen voimavarana ja lisätään siihen liittyvää viestintää.

Tutustutaan gerontologian tutkimuskeskus GEREC:n toimintaan.

Vuodelle 2024 suunnitellaan kuusi vanhusneuvoston kokousta.

Kevät 2024

- Vanhusneuvoston toiminnan arviointi vuodelta 2023, kyselyn perusteella
- Hyvinvointialueen talouden ja toiminnan toteutuminen 2023 ja käyttösuunnitelma vuodelle 2024
- hyvinvointialueen tuottavuusohjelman ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta ja vaikutusten arviointi
- vanhusneuvoston viestintäsuunnitelma
- palveluverkkosuunnitelmat
- yhdyspintatyö kuntien kanssa
- vanhusneuvostopäivän suunnittelu

Syksy 2024

- senioreiden hyvinvointineuvolan pilotoinnin seuranta
- hyvinvointialueen 2025 talous- ja toimintasuunnitelma
- ikääntyneiden palveluihin pääsyn seuranta
- vanhusneuvostopäivän toteutus
- ikääntyneet voimavarana
- omaishoidon toteutuminen hyvinvointialueella

Vanhusneuvosto

---

§ 60 Väkkärätien palvelutalon hankesuunnittelun tilannekatsaus

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/3500/05.07.11/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 60

Valmistelija(t) Palvelujohtaja Maarit Raappana, 050 3119 005

Selostus asiasta Jyväskylän Tilapalvelu -liikelaitos on pyytänyt keväällä 2022 hyvinvointialueelta puoltolausuntoa Väkkärätien palvelutalon uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta ja tilojen vuokraamisesta Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:ltä (JVA).

Palvelutaloon on suunniteltu kehitysvammaisten 15-paikkainen ympärivuorokautinen asumisyksikkö ja ikääntyneiden kuntouttavan päivätoiminnan toimipiste. Väkkärätien palvelutalon on tarkoitus korvata nykyinen kehitysvammaisten asumisyksikkö Harjukoti.

Palveluvastaava Anne-Mari Hakala esittelee Väkkärätien palvelutalon hankesuunnitelman tilannekatsauksen.

Toimivalta asiassa

Vanhusneuvosto kuuli esittelyn ja merkitsi tiedoksi hyvinvointialueen talouden tilannekuvan.

Palvelujohtajan ehdotus Vanhusneuvosto merkitsee esittelyn tiedoksi.

Päätös Vanhusneuvosto merkitsi esittelyn tiedoksi.

Vanhusneuvosto piti suunnitelmia hyvinä ja toivoo, että toimintamalli laajenee koko hyvinvointialueelle.

Liitteet Väkkärätien hankesuunnitelman tilannekatsaus

Väkkärätien palvelutalon hankesuunnittelun tilannekatsaus

Vanhusneuvosto 7.11.2023

Rakennushankkeen tausta

- Jyväskylän Tilapalvelu –liikelaitos on pyytänyt keväällä 2022 hyvinvointialueelta puoltolausuntoa Väkkärätien palvelutalon uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta ja tilojen vuokraamisesta Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:ltä (JVA).
- Palvelutaloon on suunniteltu kehitysvammaisten 15-paikkainen ympärivuorokautinen asumisyksikkö ja ikääntyneiden kuntouttavan päivätoiminnan toimipiste. Väkkärätien palvelutalon on tarkoitus korvata nykyinen kehitysvammaisten asumisyksikkö Harjukoti.
- Aluehallitus on kokouksessaan 31.5.2022 päättänyt antaa lausunnon, jossa Väkkärätien palvelutalon rakennushanketta pidetään perusteltuna ja tarpeellisena. Päätöksen mukaisesti Väkkärätien rakennushankkeen toteutuessa hyvinvointialue sitoutuu vuokraamaan tilat JVA:lta edellyttäen, että Harjukodin vuokraamisesta samalla voidaan luopua. Jos ARA:lta haettavaa erityisryhmien investointiavustusta ei myönnetä, tai sitä myönnetään huomattavasti vähemmän kuin mihin JVA:n vuokra-arvio perustuu, hankkeen toteuttaminen joudutaan arvioimaan uudelleen.
- Aluehallituksen puoltolausunnon jälkeen JVA on hakenut ARA:lta korkotukilainaa ja investointiavustusta ja ne on myönnetty ehdollisena hakemuksen mukaisesti kehitysvammaisten asumisyksikköön.
- Kuntouttavan päivätoiminnan yksikköön ARA-avustusta ei myönnetty. Päätöksen jälkeen hankesuunnittelu keskeytyi hetkellisesti uusien rahoitusjärjestelyiden vuoksi.

Hankesuunnittelun nykytilanne

- JVA käynnisti hankesuunnittelun uudelleen keväällä 2023, kun Jyväskylän kaupunki oli selvittänyt rahoitusratkaisut ja hyvinvointialueen Tilapalvelut oli osaltaan kommentoinut rakennushanketta.
- JVA kilpailutti kesällä 2023 hankesuunnittelijan, jonka jälkeen suunnittelutyöryhmän kokoukset käynnistyivät elokuussa.
- Suunnittelukokouksiin osallistuvat käyttäjien edustajina Koti- ja asumispalveluiden vastuualueelta
  - Erityisryhmien kotiin vietävät ja asumispalvelut: palvelujohtaja Päivi Junnilainen, palvelupäällikkö Juho Suortti ja palveluvastaava Sari Niemi
  - Kotihoito ja tukipalvelut: palvelujohtaja Maarit Raappana, palvelupäällikkö Anne-Mari Hakala ja palveluvastaava Pauliina Tykkyläinen
- Tilapalveluista osallistuvat tilapalvelujohtaja Petteri Kontro ja kiinteistökehityspäällikkö Eija Arvaja
- Suunnittelukokoukset 1 krt/kk, puheenjohtajana JVA:n rakennuttaja

Hankesuunnittelun jatkoaikataulu

- Hankkeen suunnittelu, urakkakilpailutukset ja -sopimukset saadaan päätökseen aikataulun mukaisesti keväällä 2024
- Tämän jälkeen JVA hakee ARA:lta päätöstä hankkeen rakennuskustannuksista (ns. osapäätös) ja aloituslupaa. Hakemus tulee olla ARA:lla viimeistään 31.5.2024.
- Kun ARAn osapäätös on saatu, JVA ja hyvinvointialue tekevät päätöksen hankkeen toteutuksesta. Hankepäätös tehdään hyvinvointialueen aluehallituksessa todennäköisesti elo-syyskuussa 2024, jolloin ARA-rahoituksen ja vuokratilustusten määrä on tiedossa.
- Kohteen rakentaminen alkaa syksyllä 2024, rakentamisvaiheen arvioitu kestävä 11 kuukautta
- Kohteen käyttöönotto suunnitelman mukaisesti alkusyksy 2025, tavoitteena syyskuu

Väkkärätien kehitysvammaisten asumisyksikkö

- ARA:n edustajien kanssa on pidetty suunnittelukokous syyskuussa ja ovat osaltaan kommentoineet hankesuunnitelmaa, kommentit huomioitu suunnitelmassa.
- ARA tekee lopullisen rahoituspäätöksen, kun hankesuunnitelmat on hyväksytty ja urakkakustannukset on selvillä kilpailutusten jälkeen.
- Nykyisessä Harjukodissa Vaajakoskella on 11 asukasta, joten uuteen 15-paikkaiseen asumisyksikköön tulee 4 lisäpaikkaa. Jyvässeudulla on lisäpaikkojen tarve.
- Harjukodin tilat eivät täytä nykypäivän vaatimuksia mm. esteettömyyden suhteen. Asukkailla ei ole asunnoissaan omia WC- ja suihkutiloja, ne ovat yhteiskäyttöisiä.
- Uuteen asumisyksikköön on suunniteltu asukkaille ARA:n vaatimusten mukaiset 30 m² kodit, joissa on 5 m² WC- ja suihkutilat. Asukkaat osallistuvat omien kotiensa suunnitteluun, kun hanke on edennyt siihen vaiheeseen. Sauna sijaitsee kerrosta alempana.
- Yksikköön suunniteltu asukkaille toimivat ruokailu- ja oleskelutilat sekä lääkehuone ja tarvittavat toimistotilat, palveluvastaava ja henkilöstö olleet aktiivisesti suunnittelussa mukana
- Vaajaharjun toimintakeskus sijaitsee Väkkärätien läheisyydessä, joten asukkaiden päivätoimintamatka ei pitene aiemmasta

Vaajakosken kuntouttava päivätoiminta / Väkkärä

- K-S hyvinvointialueen Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta on ennaltaehkäisevää, toimintakykyä ylläpitävää toimintaa, joka on myös hyvinvointialueella merkittävä kokonaisuus ikääntyvien varhaisen tuen palveluna.
- Vaajakosken kuntouttava päivätoiminta on toiminut aiemmin Palvelutalo Väkkärän yhteydessä. Palvelutalo on tullut elinkaarensa päähän ja se on purettu vuonna 2021. Alueelle on suunniteltu uuden palvelutalon rakentamista.
- Vaajakosken kuntouttava päivätoiminta on siirtynyt tämän jälkeen Vaajakosken veteraanitaloon, os. Kirkkotie 15, jossa toimintaa toteutetaan osittain levottomassa eteis- ja ruokatilassa, eikä tilassa ole esim. kuntosalia, niin kuin muissa yksiköissä on. Lisäksi tilassa on ollut sisäilmaoireilua henkilöstöllä.
- Ikäihmisten määrän kasvu tarvitsee enenevästi erityisesti heille suunniteltuja toimivia tiloja. Päivätoiminta nykytilassaan Vaajakoskella ei ole toimiva nykyajan vaatimukseen. Päivätoiminnassa käy viikoittain n. 80 asiakasta. Sinne ohjautuu asiakkaita seuraavilta alueilta: Aittorinne, Halssila, Hupeli, Jyskä, Kanavuori, Kaunisharju, Leppälahti, Lutakko, Oravasaari, Tölskä, Vaajakoski, Väinölä sekä Toivakan kunnan alueelta.
- Kotihoidon varhaisen tuen palveluista on oltu Väkkärän palvelutalon suunnitteluprojektin alusta lähtien mukana suunnittelemassa kuntouttavaan päivätoimintaan soveltuvia tiloja. Väkkärän pohjakerrokseen on suunniteltu kuntouttavaan päivätoimintaan ruokasali + keittiö, monitoimitila, kuntosali, liikuntasali, WC-tilat ja kaksi toimistohuonetta. Lisäksi tilasta löytyy asumisyksikön kanssa yhteiset pesu- ja saunatilat kylvetyspalvelun toteuttamiseen. Tilat vastaavat hyvin ryhmätoiminnan järjestämisen vaatimukseen ja monipuoliset tilat mahdollistavat ottaa kaksi ryhmää päivässä, yhteensä 15-20 asiakasta sekä kylvetyspalvelun asiakkaita. Tiloissa on myös mahdollisuus ikääntyneiden omatoimiseen kuntosaliharjoitteluun.
- Väkkärän palvelutalon suunnitteluprojekti etenee ja saatu 08/23 palaverissa tieto, että ikääntyneiden kuntouttavan päivätoiminnan tilat ovat vapaarahoitteiset, tähän ei saatu ARA-rahoitusta.

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille

Vanhusneuvosto

---

§ 61 Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024-2027

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/3503/05.01.00/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 61

Lisätietoja Nina Peränen p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Johdanto

Väestön ikääntymiseen varautumiseksi palvelujen laadun kehittämiseksi ja uudistamiseksi laatusuosituksia on annettu Suomessa tähän mennessä viisi vuosina 2001, 2008, 2013, 2017 ja 2020. Laatusuositukset on julkaistu yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Uusin, lausuntokierroksella oleva laatusuositus julkaistaan yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

Laatusuositusluonnoksessa esitellään vaikuttavuustavoitteittain suosituksia ja hyviä käytäntöjä tavoitteiden toteuttamiseksi. Tämän laatusuositusehdotuksen toteutuksesta on vastannut laatusuosituksen valmisteluryhmä ja se on laadittu yhdessä eri ministeriöiden, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Suomen vanhusneuvostot ovat osallistuneet laatusuosituksen valmisteluun ikäohjelmassa toteutetun kyselyn muodossa ja ikäihmiset itse ovat osallistuneet laatusuositusluonnoksen laatimiseen mm. eri työpajojen ja kyselyjen kautta.

Tausta

Laatusuositus on tarkoitettu tukemaan hyvinvointialueiden sekä kuntien varautumista väestön ikääntymiseen, turvaamaan hyvä ja toimintakykyinen ikääntyminen sekä laadukkaat ja kestävät palvelut. Laatusuosituksen tavoitteena on toimia päättäjien, johdon, henkilöstön ja valvonnan sekä muiden toimijoiden työvälineenä palvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.

Laatusuosituksessa annettavat suositukset ovat Kansallisen Ikäohjelman ja Tulevaisuuden Sote-keskus ohjelman eri hankkeiden pohjalta nousevia sekä tutkittuun tietoon perustuvia suosituksia. Ne ovat osittain yleisempää ohjusta ja toimeenpanossa voidaan huomioida hyvinvointialueiden ja kuntien paikalliset olosuhteet.

Vanhusneuvosto

Tavoitteet

Vaikuttavuustavoitteiden tarkoituksena on suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille, pidentää ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistoimintaa, varmistaa iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus ja tehokkaampi koordinaatio huomioiden sosiaalinen-, taloudellinen-, ekologinen-, ja kulttuurinen kestävyys, lisätä asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä ja nostaa esille suomalaista ikäteknologian kehittämistä ja hyödyntämistä. Laatusuositus tukee omalta osaltaan ikäohjelman tavoitteiden toteutumista väestön ikääntymiseen varautumiseksi. Laatusuosituksen vaikuttavuustavoitteet ovat lähes yhteneviä Kansallisen Ikäohjelman 2030 kanssa.

Laatusuosituksen tarkoituksena on edesauttaa iäkkäiden henkilöiden osallisuuden, itsemääräämisoikeuden ja voimavarojen vahvistamista, yksilöllisten ominaisuuksien ja tarpeiden sekä iäkkään väestön moninaisuuden parempaa huomioimista yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, vaikuttaa ikääntymiseen liittyviin asenteisiin ja sukupolvien välisten suhteiden syventämiseen sekä väestön ikääntymiseen liittyvien mahdollisuuksien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen. Tarkoituksena on parantaa kerättävän tiedon luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta, kehittää toimintakäytänteiden vaikuttavuuden arviointia ja indikaattoreiden määrittelyä toiminnan laadun varmistamiseksi. Laatusuosituksen lausuntoaikaa on 15.11.2023 saakka.

Palvelujohtajan ehdotus

Vanhusneuvosto käy keskustelun kansallisesta laatusuosituksesta aktiivisten ja toimintakykyisten ikääntymisen ja kestävien palveluiden turvaamiseksi 2024-2027 ja antaa tarvittaessa oman lausuntonsa 15.11.2023 mennessä lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta. Lausunnossa tulee mainita tunniste (VN/33155/2021).

Päätös

Vanhusneuvosto kuuli esittelyn. Vanhusneuvosto seuraa laatusuosituksen toteutumista hyvinvointialueen palveluissa sen tultua voimaan.

Vanhusneuvosto ei tee lausuntoa asiaan. Jokainen voi käydä yksityishenkilönä antamassa lausunnon lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta.

Liitteet

Laatusuositus suomenkielinen

Vanhusneuvosto

---

§ 62 Järjestöavustusten myöntämisperusteet

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/3509/00.02.04/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 62

Valmistelija(t) Nina Peränen, p. 050 594 6783

Lisätietoja Arto Lampila, p. 050 312 5271

Selostus asiasta **Selostus asiasta**

Yleinen johdanto asiaan/ tausta:

Aluevaltuusto on hyväksynyt järjestöyhteistyön asiakirjan ja avustusohjeen kokouksessaan 29.11.2022 § 122.

Avustusohje keskittyy kuvaamaan millaiseen, aiemmin kunnilta tai kuntayhtymiltä, tukea saaneeseen järjestötoimintaan hyvinvointialueen avustukset kohdentuvat. Vuodelle 2023 avustushakemusten yhteissumma oli melkein kaksinkertainen myönnettävissä olevaan summaan verrattuna. Turvallisen siirtymän varmistamiseksi myönnettyissä avustuksissa korostui jatkuvuus. Jatkossa hyvinvointialue tarvitsee selkeämmät kriteerit avustushakemusten arviointiin.

Strategian liittymäpinnan kuvaus:

Hyvinvointialueen strategia korostaa sujuvaa ja saumatonta kumppanuutta.

Lainsäädäntötausta :

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7§ mukaan hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Nykytila ja esityksen perustiedot:

Hyvinvointialueen avustuskokonaisuus koostuu myös päivitetystä avustusohjeesta vuosittain myönnettävistä toiminta-avustuksista, laajemmista kumppanuussopimuksista sekä projektiyhteistyöstä. Järjestöt voivat hakea tukea joko yksin tai yhteistyössä.

Vanhusneuvosto

Toiminta-avustukset ovat haussa vuosittain. Toiminta-avustushakemukset jakautuvat kahteen osaan, siten että pienten vapaaehtoispuolelta toimivien paikallisjärjestöjen avustukset käsitellään omana kokonaisuutenaan. Kumppanuussopimuksilla sovitaan pitkäjänteisestä strategisesta yhteistyöstä. Projektiyhteistyö tarkoittaa hyvinvointialueen osallistumista yhteistyökumppaneiden hankkeisiin ja projekteihin toiminnallisesti ja/tai taloudellisesti. Kumppanuuksia ja projektiyhteistyötä käsitellään säännöllisesti kokoontuvassa työryhmässä.

Avustuksia ja kumppanuuksia arvioitaessa arvioidaan seuraavia näkökulmia:

- Kytkeytyminen hyvinvointialueen toimintaan
- Kytkeytyminen hyvinvointialueen strategiaan sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelmaan
- Suunnitelman konkreettisuutta ja realistisuutta
- Toiminnan vaikuttavuutta ja laajuutta sekä seurantaa
- Toiminnan laatutekijöitä
- Yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa

Lisäksi huomioidaan tasapaino eri kohderyhmien, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman kärkiteemojen sekä alueiden suhteen. Mikäli samalta alueelta tulee useita samoihin teemoihin ja kohderyhmiin kohdistuvia hakemuksia hyvinvointialue voi kehottaa järjestöjä hakemaan avustusta yhdessä.

Talous

Avustuksiin kohdennetaan määräraha talousarviossa konsernihallintoon strateginen johtaminen ja järjestäminen vastuualueelle hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueelle.

Vaikutusten arviointi

Järjestöiltä odotettavan raportoinnin ja dokumentoinnin määrä kasvaa hieman keskisuurten ja suurten avustusten osalta. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että pienten vapaaehtoisjärjestöjen hallinnollista kuormaa ei kasvatettaisi liikaa.

Avustusohje tarjoaa työkalut tukea järjestöjen toimintaa yhdenvertaisemmin ja tasapuolisemmin eripuolilla Keski-Suomea ja kohdistaa käytettävissä olevia resursseja vaikuttavammin.

Valmistelijan yhteenveto

Avustusohjeen päivityksellä selkiytetään toiminta-avustuksiin ja kumppanuuksiin liittyviä rakenteita ja lisätään siten päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja ennustettavuutta.

Vanhusneuvosto

Kuulemiset / Lausunnot

Evästyksiä avustusohjeen valmisteluun haettiin järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielimeltä 19.6.2023, työikäisten- ja ikääntyneiden lautakunnalta 23.8.2023, lasten, nuorten ja perheiden lautakunnalta 30.8.2023, turvallisuuslautakunnalta 30.8.2023 sekä aluehallitukselta 5.9.2023. Lisäksi asiaa on käsitelty hyvinvointialueen järjestöfoorumissa 6.9.2023. Vaikuttamistoimielinten käsittelyt toteutetaan loka-marraskuun aikana. Aluehallitus käsittelee järjestöavustusten myöntämisperusteet 28.11.2023 ja aluevaltuusto 5.12.2023.

Palvelujohtajan ehdotus

Vanhusneuvosto kuulee esittelyn järjestöavustusten myöntämisen perusteista sekä kumppanuussopimuksista ja evästä osaltaan valmistelijoita

Päätös

Vanhusneuvosto kuuli esittelyn.

Keski-Suomen eläkejärjestöjen osalta olisi toivottavaa, että eläkejärjestöt voivat tehdä yhteisen hakemuksen piirittämällä.

Vanhusneuvosto esitti toiveen, että kun seniorikeskuksia ollaan perustamassa, järjestöyhteistyö otetaan mukaan ja huomioidaan myös järjestöavustusten kohdentamisessa.

Liitteet

Järjestöjen avustusohjeet_Lampila Arto 07112023

Vanhusneuvosto

---

§ 63 Palaute kuntien vanhusneuvostoilta

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/672/00.02.02/2023

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 63

Selostus asiasta Vanhusneuvosto kerää palautteita kuntien vanhusneuvostoilta. Käsitellään kuntien palautteet joka kokouksessa.

Vanhusneuvoston uusi sähköpostiosoite kuntien palautteille ja yhteydenotoille on vanhusneuvostonposti@hyvaks.fi

Palvelujohtajan ehdotus Vanhusneuvosto kuulee ja merkitsee saapuneet palautteet tiedoksi.

Päätös 1) Palaute Jyväskylästä ja Muuramesta:
Jyväskylän ja Muuramen ikääntyneet ovat huolissaan, että moni ikäännytynyt ei hae rokotuksia itselleen kyytiesteiden ja tartuntapelon vuoksi, koska rokotukset on keskitetty sairaala Novaan. Vanhusneuvosto esittää toiveen, että ikääntyneillä olisi mahdollista saada rokotukset lähipalveluista.

2) Palaute Kyyjärveltä:
Terveysasema on ollut poikkeuksellisesti suljettuna, eikä asiasta ole tiedotettu kuntalaisille. On tullut tarpeettomia taksimatkoja suljetulle terveysasemalle. Viesti on välitetty eteenpäin laaja-alaisen sote-keskuksen vastuuhenkilöille.

3) Aloite Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden vanhusneuvostoilta liittyen henkilöturvallisuuskartoitusten tekemiseen on pöytäkirjan liitteenä. Aloite toimitetaan hyvinvointialueen turvallisuuslautakunnalle ja aluehallitukselle.

Liitteet Aloite Keski-Suomen hyvinvointialueelle 11.9.2023

Aloite Keski-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvostolle

Aloitteen nimi: Henkilöturvallisuuskartoitusten tekeminen senioreille Keski-Suomen hyvinvointialueella

Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden vanhusneuvostot ovat huolissaan kotona asuvien senioreiden asuntojen turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Tutkimuksen mukaan lähes kolme neljästä kotihoidon työntekijästä oli huomannut asiakkaidensa arjessa useita turvallisuusongelmia. Ne liittyivät paitsi liikkumiseen ja yleiseen asumisturvallisuuteen myös palo- ja poistumisturvallisuuteen. Kotihoidossa ihminen on lähes aina turvallisuutensa kanssa yksin. (SPEK, Super, 2021)

Esimerkiksi kotona tai kotihoidossa asuvat ikäihmiset eivät tunne paloturvallisuuteen liittyviä asioita tai heillä ei ole osaamista ottaa selvää asioista mm. digitaalisia palveluita hyödyntäen. Vastaavasti esteettömyyteen liittyviä apuvälineitä ei välttämättä kaikkia tunneta eikä niitä osata kysyä. Myös turvallisuuteen liittyvät hankinnat ovat usein kalliita, ja niihin saatavia tukimahdollisuuksia ei tunneta. Merkittävä osa ikäihmisten tapaturmista tapahtuu juurikin kotona. Kuitenkin eri toimijoiden tavoitteena on, että ikäihmiset eläisivät mahdollisimman toimintakykyisinä ja terveisinä kotona mahdollisimman pitkään.

Vanhusneuvostot esittävät, että Keski-Suomen hyvinvointialue ryhtyy järjestämään henkilöturvallisuuskäyntejä kotona-asuville yli 65-vuotiaille. Käyntien esitetään olevan pakollisia ja valikointi tapahtuisi väestörekisteritietoihin pohjautuen.

Mallimme mukaan tarkastuksiin osallistuisi kaksi henkilöä, joista toinen olisi palotarkastaja ja toinen terveydenhuollon ammattilainen (esim. lähihoitaja). Käynnillä kartoitettaisiin asunnon paloturvallisuus ja esteettömyys esim. matot, kynnykset jne. Samalla työpari voisi havainnoida onko asukkaalla oireita esim. mielenterveyden saralla tai yksinäisyyttä. Näistä asioista voisi tehdä huoli-ilmoituksen sosiaalihuoltoon. Työpari voisi käynnillä tehdä myös muuta ikäihmisten palveluohjausta.

Käyntien seurauksena annettaisiin mahdolliset muutosehdotukset, joiden korjaamiseen annettaisiin x-määrä aikaa esim. 3-6 kk, jonka jälkeen olisi kontrollikäynti ja voitaisiin varmistaa, että tarvittavat muutokset asunnon turvallisuuteen on tehty.

Tämän suuntaista palvelua esteettömyyden osalta on ollut tarjolla joissain kunnissa, mutta niitä on ajettu alas hyvinvointialue uudistuksen myötä. Tämän tyylinen moniammatillinen työpari-toimintamalli voisi olla myös uudentyylinen toimintamalli valtakunnallisestikin.

Toiminnan tavoitteena olisi ennalta ehkäistä mm. tulipaloja, kaatumisia ja sujuvoittaa riittävän ajoissa palveluiden piiriin pääsyä. Toiminta olisi toteutuessaan Keski-Suomen hyvinvointialueen arvojen, vision, mission ja tavoitteiden mukaisia ja selvä investointi ennaltaehkäiseviin toimiin.

Mikäli toimintaa päätetään pilotoida, voisivat Multian, Uuraisten, Keuruun ja Petäjäveden kunnat toimia henkilöturvallisuuskäyntien pilottikuntina.

[SuPer SPEK liite 11032021.pdf](#)

Multian vanhusneuvoston puolesta 11.09.2023

Ari Jurvanen, vanhusneuvoston puheenjohtaja

Uuraisten vammais- ja vanhusneuvoston puolesta 02.10.2023

Mariitta Kuitunen, vammais- ja vanhusneuvoston puheenjohtaja

Keuruun vanhusneuvoston puolesta 11.09.2023

Anna-Liisa Viitanen, vanhusneuvoston puheenjohtaja

Petäjaveden vanhusneuvoston puolesta 11.09.2023

Pirkko Saarinen, vanhusneuvoston puheenjohtaja

Vanhusneuvosto

---

§ 64

Muut asiat

Julkinen

Diaarinumero

Hyvaks/255/00.02.02/2022

Vanhusneuvosto 7.11.2023 § 64

Selostus asiasta

Vanhusneuvostolle annetaan seuraavat asiat tiedoksi:

- Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.10.2023 § 86 Ikääntyneiden päivätoiminnan järjestäminen ja palvelumuotoilu (liite)

**Palvelujohtajan
ehdotus**

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös

1) Vanhusneuvosto kuuli hyvinvointialueen johtajan talousarvioesityksen. Vanhusneuvosto teki aiemmin lausunnon tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden vaikutusten arvioinnista. Lausunnossa vanhusneuvosto totesi, ettei omaishoidon tuesta tai kuntouttavasta päivätoiminnasta voi missään nimessä vähentää. Aluehallituksen puheenjohtaja Maria Kaisa Aula sanoi, ettei näitä vähennyksiä ole mainittu enää talousarvioesityksessä. Maria Kaisa Aula nosti esiin isoina asioina päivystyksen ruuhkautumisen ja ikääntyneiden hoitoon pääsemisen perusterveydenhoitoon sekä palvelurakennemuutokset ja sen aikataulun.

2) Hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen esitteli hyvinvointisuunnitelman valmistelutyötä. Hyvinvointisuunnitelma toimeenpannaan ensi vuonna ja vanhusneuvosto seuraa sen toteutumista vuonna 2024.

3) Vanhusneuvosto kuuli esittelyn ikääntyneiden päivätoiminnan järjestämisestä ja palvelumuotoilusta, jota on käsitelty työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnassa 18.10.2023. Keskustelussa tuotiin esille, että kuntien roolia ja tehtäviä koskevien suunnitelmien tulisi olla hyväksytty myös kunnissa.

Litteet

1. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyö tilanne_Mutanen 07112023
  2. Ikääntyneiden päivätoiminnan järjestäminen ja palvelumuotoilu
-

Hyvinvointikertomus ja –suunnitelmatyön tilannekatsaus

Hyte-rakennetyön muototutuminen

- Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueen työskentely on muotoutumassa ja rooli konsernipalveluissa. Suuri muutos vaatii järjestäytymistä.
- Asiantuntemusta hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen:
  - Ehkäisevä päihdetyö
  - Ehkäisevä väkivaltatyö
  - Elämäntapaohjaus
  - Hyte-rakennetyö (hyvinvointikertomus ja –suunnitelma)
- sekä asiantuntemusta osallisuuteen, yhdyspintaan ja järjestötyöhön
- Syksy on ollut järjestäytymistä, hyte-rakenteen konkretisoimista, tietopohjatyön rakentamista ja analysointia ja yhteistyön kartoittamista vahvistamista. Lakisääteiset hyte-neuvottelut osaltaan koostavat tilannekuvaa ja yhteistyön tarvetta.
- Hyvinvointikertomustyöskentely ja suunnitelmatyön linjausten käsittely on osoittanut, että niiden täsmentämiseen tarvitaan vielä paljon rakenteellista ja kumppanuutta edistävää työskentelyä.

Miten hyvinvointialueen tulee tehdä hyteä?

- Laki määrittelee osin rakennetta, sisällöllinen työ rakentuu yhteistyössä yhteisövaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien kartoitus ja prosessien vahvistaminen vaativat rakenteellista työtä – ei tehdä enää kuten sairaanhoitopiirissä.
- Jotta hyte-työ saisi hyvän perustan ja kokonaiskuvan, vaatii se systemaattista työtä eri toimijoiden kanssa.
- Lisäksi on tärkeää huomioida uudet yhdyspinnat hyvinvointialueen ja kuntien sekä järjestöjen välillä, miten jatkossa hyteä tullaan tekemään. Verkostoja tulee myös arvioida uudelleen.
- Siksi on tärkeää, että:
  - Alueellisessa suunnitelmassa linjataan mm. rakenteellisen työn sekä yhteistyön vahvistamista.
  - Vahvistetaan hyte-työn edistämistä yhteisövaikuttavuuden projektoinnin kautta ja haetaan synergiaa yhteistoiminnasta.
  - Vahvistetaan hyte-työn toimintaa ja rakenteita hankkeiden ja prosessikehittämisen avulla ja kohdennetaan niitä tietopohjan mukaisesti.
  - Linjaukset ottavat huomioon eri asiakkaiden ja asukkaiden tarpeet uudessa tilanteessa eri toimijoiden tekemässä työssä sekä yhdyspinnalla.
  - Uusi tilanne (hyvinvointialue) tuo myös uusia tarpeita toimintojen kehittämiseksi uusien palvelujenkin myötä.

Millaiset hva indikaattorit kuvaavat painopisteitä ikäihmisten näkökulmasta?

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 8,3 % → 10,9%

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 30,6 % → 31,9%

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 75 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 20,9 % → 19,6%

Arjen turvallisuuden edistäminen

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet.
 Vuosien 2020-2022 48,2% → 42,9%

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 48,6 % → 49,3%

Apua riittämättömästi saavien osuus väestöstä (%), 75 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 9,5 % → 10,7 %

Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 7,2 % → 6,8 %

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 18.2 % → 20,6 %

500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 18.2 % → 20,6 %

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI $\geq$ 30 kg/m²) (%), 65 vuotta täyttäneet
 Vuosien 2020-2022 19,9% → 20,5 %

Indikaattoritietoa on paljon, mutta tietopohjaa käsitellään monesta eri tulokulmasta. Osoittavat muutoksen tarvetta palveluissa sekä hyte-työssä. Tarkasteltava suhteessa kuntien tilanteeseen.

Tekemistä täytyy mieltiä asukas ensin -ajatuksella

- Toimintaa kuvataan yhdyspintatyössä – missä asukkaita kohdataan ennen sote-palvelujen tarvetta, sen aikana ja sen jälkeen. Tärkeää huomioida kohtaamisissa, miten asukkaan hyvä elämä toteutuu hänen omassa arkiympäristössä.
- Yhdyspintatyössä voidaan sopia konkreettisemmat toimenpiteet, joilla asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen voidaan vaikuttavimmin vaikuttaa.
- Linjaukset tulee käydä läpi keskustellen niin hyvinvointialueella sekä yhdyspinnalla, jotta toimivat ja katkeamattomat prosessit saadaan kuvattua ja vaikuttavimmat toimintamallit valittua.
- Taustalla vahvasti valtakunnalliset sekä alueelliset ohjelmat ja strategiat, jotka suunnitelman linjausten taustalla vaikuttavat – nämä perustuvat valtakunnalliseen tietopohjaan.
- Seuraavaksi esitetyt linjaukset ovat juuri työn alla, mutta hahmottuvat jo hyvin. Tavoitteena on, että linjauksia toteutetaan ikäryhmät huomioiden.

Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Linjaukset 2023-2024

Hyvinvointialue	Yhdyspinta
Tunnistetaan matalan kynnyksen mielen hyvinvointia edistävät palvelut (myös digitaaliset) hyvinvointialueella sekä muiden sektoreiden tuottama tuki.	Edistetään ajanvarauksettomien palveluiden saatavuutta kaiken ikäisten mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.
Asukkaita ja asiakkaita ohjataan aktiivisesti hyödyntämään itse- ja omahoidon mahdollisuuksia sekä hyödyntämään kolmannen sektorin tarjoamaa tukea.	Otetaan palveluprosesseissa ja –ketjuissa huomioon matalan kynnyksen mt-ennaltaehkäiseviä palveluja sekä niitä tarjoavia digi-palveluja.
Vahvistetaan ammattilaisten osaamista mielen hyvinvoinnin varhaisessa tunnistamisessa ja puheeksi ottamisessa sekä määritellään vastuu jokaisessa palvelussa.	Vahvistetaan yhteistyötä yhdyspinnoilla päihitteettömyyden sekä mielenhyvinvoinnin edistämiseksi.

Linjaukset 2023-2024

Hyvinvointialue	Yhdyspinta
<p>Kehitetään elämäntapaohjauksen palveluprosessia ja siihen liittyvien menetelmien kehittämistä ja käyttöönottoa.</p>	<p>Tunnistetaan, toteutetaan ja kehitetään palveluprosessia yhdyspinnalla toimivien kumppaneiden kanssa.</p> <p>Sovitaan laaja-alaisen sote-keskuksen ja liikuntaneuvonnan vastinparit sekä yhteistyökäytännöt alueilla, joista ne puuttuvat.</p>
<p>Vahvistetaan elämäntapaohjausta palveluissa sekä hyödynnetään alueen ravitsemussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.</p> <p>Toteutetaan elämäntapaohjauksen tarkistuslistan mukaisia toimenpiteitä.</p>	<p>Tunnetaan ja ohjataan asiakkaita tarvittaessa palveluihin, joissa elintapojen ja liikunnan ohjausta toteutetaan lähipalveluna asiakkaille. Tehdään yhteistyötä kuntien ja järjestöjen sekä kehittämishankkeiden kanssa, jotka edistävät liikkumista ja aktiivisia elämäntapoja.</p>
<p>Tunnistetaan ja otetaan puheeksi palveluissa terveyden kannalta liian vähän liikkuvat, annetaan elämäntapaohjausta ja ohjataan tarvittaessa liikuntaneuvojalle.</p>	<p>Vahvistetaan elämäntapaprosessin mukaisia toimenpiteitä yhdyspinnalla ja tehdään yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa jotka edistävät liikkumista ja aktiivista elämäntapaa.</p>
<p>Kehitetään seurannan ja arvioinnin mittaristoa elämäntapojen sekä liikuntapalveluprosesseihin.</p>	<p>Hyvinvointialueen sekä yhdyspinnalla tehtävää yhteistyötä vahvistetaan elämäntapojen ja liikunnallisen elämäntavan tukemisessa mm. seurannan ja arvioinnin osalta.</p>

Arjen turvallisuuden edistäminen

Linjaukset 2023-2024

Hyvinvointialue	Yhdyspinta
Tunnistetaan arjen turvallisuutta edistävät ja estävät tekijät sekä luodaan prosesseja arjen turvallisuuden lisäämiseksi eri palveluissa (myös digitaaliset).	Monilaisen yhteistyön avulla kuntien, yksityisten palveluntuottajien sekä kolmannen sektorin kanssa vaikutetaan arjen turvallisuuden edistämiseksi ja väkivallan sekä päihteiden käytön vähentämiseksi.
Asukkailta kysytään aktiivisesti eri palveluissa arjen turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä tunnistetaan avun ja tuen tarve.	Monialaisessa yhteistyössä määritellään ja tunnistetaan yhteistyön tarve fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistämiseksi niiden asukkaiden osalta, jotka kohtaavat väkivaltaa tai muuta turvattomuutta. Määritellään tarvittavat yhteiset hoito- ja palveluketjut.
Asukkaille viestitään avoimesti palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Asukkaiden osallisuutta tuetaan mahdollistamalla heille osallistuminen ja vaikuttaminen palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen, toteutukseen tai arviointiin.	Varmistetaan asukkaiden turvalliset ja terveelliset arjen ympäristöt asukkaan toimintakyky huomioiden.

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

§ 86 Ikääntyneiden päivätoiminnan järjestäminen ja palvelumuotoilu

Julkinen

Diaarinumero Hyvaks/1615/00.01.03/2023

Aiempi käsittely:

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 31.5.2023 § 38

Valmistelija(t) Maarit Raappana, Anne-Mari Hakala, Erja Tammelin, Tuija Koivisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta Aiemmat käsittelyt

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta on käsitellyt ikääntyneiden päiväkeskustoiminnan järjestämistä kokouksessaan 8.3.2023 §5 ja päättänyt, että:

1. Ikäihmisten päivätoimintapalvelun kehittämistä ja palvelun yhtenäistämistä jatketaan aluevaltuuston hyväksymien palvelun myöntämisperusteiden mukaisesti.
2. Asiaksmaksuihin ei tässä vaiheessa ole tarvetta tehdä muutosta.
3. Päivätoiminnan kehittämistä jatketaan palvelumuotoiluna yhdessä päivätoiminnan asiakkaiden kanssa
4. Ikääntyneiden päivätoimintaa tulee kehittää kumppanuudessa kuntien hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen, seurakuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.
5. Ikäihmisten päivätoiminnan myöntämisperusteita tulee tarkentaa ja täydentää soveltamisohjeella.
6. Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta seuraa aktiivisesti päivätoiminnan myöntämisperusteiden vaikutuksia.

Nykytilan kuvaus

Alkuvuonna 2023 on selvitetty siirtyneen päivätoiminnan henkilöstöresursseja, tiloja, palvelujen sisältöä, toimintamalleja sekä asiakkuuksia eri kuntien osalta. Keski-Suomen hyvinvointialueen Koti- ja asumispalveluiden vastuualueelle siirtyi päivätoiminnan palveluita 20 eri kunnasta, kaikkiaan 28 eri päivätoimintayksikköä. Siirtyneen toiminnan laajuus ja resurssit ovat olleet osittain haasteellista hahmottaa, sillä koronapandemian takia ikääntyneiden päivätoiminta on ollut kunnissa myös supistettuna / alas ajettuna vuosina

---

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

2020-2022.

Päivätoimintaa oli kunnissa järjestetty vaihtelevasti avoimesta kerhotoiminnasta ja tukipalvelupainotteisesta toiminnasta tavoitteelliseen kuntouttavaan päivätoimintaan. Ns. avointa päivätoimintaa siirtyi neljästä kunnasta. Hyvinvointialue on jatkanut toimintaa. Avoin päivätoiminta ei kuitenkaan täytä sosiaalipalvelun määritelmää, koska se ei perustu asiakaskohtaisiin palvelupäätöksiin. Avoimessa päivätoiminnassa keskeistä on sosiaalinen kanssa käyminen.

Lainsäädäntö

Vanhuspalvelulaki (8.7.2022/604) velvoittaa hyvinvointialueen on järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystalvuluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin palveluihin. Tämän vuoksi kuntouttava päivätoiminta perustuu asiakaskohtaiseen palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelmaan.

Palvelujen myöntämisen perusteet

Aluehallituksen 22.11.22 ja aluevaltuuston 29.11.22 hyväksymien myöntämisperusteiden mukaisesti ikääntyneiden varhaisen tuen palveluita ovat kuntouttava päivätoiminta, etäpäivätoiminta, päivätoiminta omaishoidettaville, omaehtoinen kuntosaliharjoittelu ja hygieniapalvelut.

Kuntouttava päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville ikääntyneille, joiden toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. (Päivätoimintaa järjestetään kohdennetusti myös aistivammalaisille ostopalveluna). Palvelu on määräaikaista ja sen myöntämisen edellytyksenä on, että asiakas hyötyy ryhmämuotoisesta kuntoutuksesta ja hän kykenee sitoutumaan tavoitteelliseen harjoitusjaksoon. Kuntouttava päivätoiminta sisältää asiakkaan toimintakykyä tukevaa ryhmätoimintaa, esim. liikuntaa, ulkoilua ja erilaisia toimintatuokioita. Tärkeänä osana on sosiaalinen kanssakäyminen ja vertaistuki. Palvelu sisältää ruokailun.

Päivätoiminnan palveluiden tarkoituksena on asiakkaan toimintakyvyn ja mielen hyvinvoinnin tavoitteellinen tukeminen, sosiaalisten kontaktien luonti, yhteisöllisyyden lisääminen, yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy, voimavarojen vahvistaminen ja elämänilon lisääminen. Toimintakyvyn ylläpitäminen merkitsee mm. ikääntyvien itsenäisen elämän mahdollistumista,

---

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

elämänlaatua, mahdollisuutta itselle merkityksellisiin harrastuksiin, mielekkäitä tapoja ajanviettoon, luovien tapojen löytämistä selviytymiseen niissä tilanteissa, kun toimintakyvyssä tapahtuu muutoksia, selviytymistä vastoinikäymisissä ja luopumisissa, kannustusta itsestä huolehtimiseen sekä luottamusta omiin voimavaroihin.

Kevään 2023 aikana päivätoimintaa on alkukartoituksen pohjalta lähdetty suuntaamaan kohti yhtenäistä toimintamallia, huomioiden kuntien aiemmat toimintatavat. Kuntien, seurakuntien ja järjestöjen kanssa kumppanuuspöydissä ja yhteisissä tapaamisissa on aloitettu tai vahvistettu jo olemassa olevaa yhteistyötä. Yhteistyöllä voidaan tukea ikääntyvän väestön toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämistä parhailla tavoilla. Kesäsulun jälkeen kuntouttava päivätoiminta on mahdollista laajentaa kaikkien Keski-Suomen kuntien alueelle, mutta tämä edellyttää, että avoimelle päivätoiminnalle löytyy kumppanuudessa jatkuvuus.

Päivätoiminnan työntekijöiden kanssa on pidetty kevään aikana työpajoja, joissa on kehitetty yhtenäistä päivätoiminnan toimintamallia ja asiakasprosessia. Tähän sisältyy mm. RAI-arviointivälineistön ja moniammatillisen osaamisen hyödyntäminen asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa sekä työntekijöiden osaamisen vahvistaminen ja yhtenäiset kirjaamiskäytännöt.

Päivätoiminnan palvelujen kehittäminen palvelumuotoilun keinoin, yhteistyössä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa on aloitettu. Toukokuussa on pidettiin ensimmäinen palvelumuotoilutilaisuus Viitasaarella päivätoiminnan asiakkaiden, järjestöjen edustajien ja hyvinvointialueen henkilöstön kesken.

Yhteys strategiaan ja tuottavuusohjelmaan

Hyvinvointialueen tuottavuusohjelmassa tavoitteena on, että ikääntyneiden kuntouttavia palveluita kehittämällä saadaan ylläpidettyä ikääntyneiden toimintakykyä sekä ennaltaehkäistyä raskaampien palvelujen tarvetta. Yhteistyöllä kunnan ja kolmannen sektorin kanssa järjestettävillä palveluilla voidaan saada kattavat, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä tukevat, oikea-aikaiset palvelut eri kuntoisille ikääntyneille.

Päivätoiminnan myöntämisperusteiden vaikutusten arviointi kunnittain selvitetään kokouksessa.

Toimivalta asiassa

Hallintosäntö 18 §

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

ehdotus

1. merkitsee tiedoksi ikääntyneiden päivätoiminnan tilannekatsauksen
2. esittää aluehallitukselle, että kuntouttava päivätoiminta tulee käyttöön kaikissa Keski-Suomen kunnissa syksyyn 2023 mennessä
3. esittää aluehallitukselle, että palvelua myönnetään asiakkaille Keski-Suomen hyvinvointialueella hyväksytyjen myöntämisperusteiden mukaisesti (aluevaltuusto 29.11.2023 § 113)
4. esittää aluehallitukselle, että palvelun myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen palvelutarpeen arviointiin
5. esittää aluehallitukselle, että muussa avoimessa kerhotoiminnassa hyvinvointialue toimii kumppanuudessa toiminnan järjestäjien kanssa

Asian kokouskäsittely:

Puheenjohtajan avattua keskustelun strategiajohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen:

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee tiedokseen ikääntyneiden päivätoiminnan nykytilankuvauksen sekä toimenpiteet ikääntyneiden päivätoiminnan kehittämisen tilanteen palvelumuotoilun keinoin.

Päätös

Lautakunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen ja evästää jatkokehittämistä:

- Lautakunta pitää tärkeänä järjestämisen näkökulmasta, että ikääntyneiden päivätoiminnan palvelumuotoilussa otetaan huomioon strategian vahvat linjaukset ihmislähtöisyydestä, kumppanuudesta sekä esimerkiksi asukkaiden omatoimisuuden tukemisesta.
- Lautakunta pitää tärkeänä ikääntyneiden päivätoiminnan kokonaisuuden kehittämisen niin, että etsitään uudenlaisia malleja asukkaiden kohtaamiseen ja arjen tukemiseen yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa.

Asiaa oli esittelemässä vastualuejohtaja Tuija Koivisto ja palvelujohtaja Maarit Raappana.

Asian käsittelyn aikana kokouksesta poistuivat Eva Pihlmaa-Tuononen klo 16:23, Harri Oksanen poistui klo 16:52 ja Johanna Vertainen klo 16:56.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.10.2023 § 86

Valmistelija(t)

Tuija Koivisto, p. 040 513 5821
Maarit Raappana, p. 050 311 9005

Selostus asiasta

Tausta

Työikäisten ja ikääntyvien lautakunta evästi 31.5.2023 § 38 ikääntyneiden

---

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

päivätoiminnan kehittämistä seuraavasti:

- Lautakunta pitää tärkeänä järjestämisen näkökulmasta, että ikääntyneiden päivätoiminnan palvelumuotoilussa otetaan huomioon strategian vahvat linjaukset ihmislähtöisyydestä, kumppanuudesta sekä esimerkiksi asukkaiden omatoimisuuden tukemisesta.
- Lautakunta pitää tärkeänä ikääntyneiden päivätoiminnan kokonaisuuden kehittämisen niin, että etsitään uudenlaisia malleja asukkaiden kohtaamiseen ja arjen tukemiseen yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa.

Valtakunnallisia linjauksia

Valtioneuvosto antoi syksyllä 2022 periaatepäätöksen: "Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 -Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi". Ikäohjelman 2030 keskeisinä vaikuttavuustavoitteina on suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille, pidentää ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistoimintaa, varmistaa iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus, tehokkaampi koordinaatio ja taloudellinen kestävyys, lisätä asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä ja nostaa esille suomalaista ikäteknologian kehittämistä ja hyödyntämistä. Läpileikkaavina teemoina on iäkkäiden henkilöiden ihmisoikeuksien, itsemääräämisoikeuden, osallisuuden, voimavarojen ja elämänlaadun vahvistaminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, iäkkäiden henkilöiden yksilöllisten ominaisuuksien, yhdenvertaisuuden ja tarpeiden sekä iäkkään väestön moninaisuuden parempi huomioiminen yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, ikääntymiseen liittyviin asenteisiin vaikuttaminen ja sukupolvien välisten suhteiden syventäminen, ikääntyminen ja ikäihmisen elämä nähdään itseisarvona, väestön ikääntymiseen liittyvien mahdollisuuksien tunnistaminen ja käyttäminen, kerättävän tiedon luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden parantaminen ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen toiminnan laadun varmistamiseksi ja tietojohdamisen tueksi.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa ei ole viittauksia Kansalliseen ikäohjelmaan, mutta ikäohjelmaan kirjattuja tavoitteita viedään eteenpäin tulevassa Laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi.

Hallitusohjelmassa on seuraavat kirjaukset:

- Osoitetaan järjestöavustuksia kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille kotona asuvien ikäihmisten ja omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi sekä etsivän että löytävän työn tehostamiseksi.
  - Lisätään kuntien terveyden edistämisen määrärahaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön talousarviomomentille ja vaikutetaan sen kohdentamiseen ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja
-

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

omaishoitajien tukemiseen.

- Kannustetaan vuorovaikutusohjauksella hyvinvointialueita lisäämään ja uudistamaan iäkkäiden ryhmämuotoista päivä- ja päiväkeskustoimintaa.

Strategia ja palvelujen järjestämisen linjaukset

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on

- Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat
- Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.
- Keskisuomalaisten kokemusomasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.
- Keskisuomalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat

Järjestämisen linjauksiksi on luonnosteltu

- Hyvinvointialueen ikääntyneiden päivätoiminta järjestetään varhaisen tuen palveluna eritasoisena päivätoimintana palvelutarpeen mukaisesti. Varhaisen tuen ikääntyneiden päivätoimintaa laajennetaan hyvinvointialueen eri osiin siten että palveluverkko on tarpeen mukaisesti kattava.
- Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä toimintakyvyn edistämiseksi luodaan yhteistyömalli niiden kuntien ja paikallisten muiden toimijoiden kanssa, joka on tarkoitettu kaikille kotona asuville ikääntyville kuntalaisille.
- Toiminta on ennaltaehkäisevää, virikkeellistä, omatoimisuutta ja toimintakykyä tukevaa sekä sosiaalisia suhteita ylläpitävää toimintaa.

Seniorikeskusmallin valmistelu

Koti- ja asumispalvelujen varhaisentuen palveluissa on päivätoiminnan kehittämistä suunniteltu kohti "seniorikeskusmallia" (vrt. kansallisen perhekeskustoimintamalli) yhteistyössä kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden sekä järjestöjen ja seurakuntien edustajien kanssa. Seniorikeskus tarkoittaisi palvelukokonaisuutta, joka on fyysinen ja/ tai verkostomainen kokonaisuus. Se on yhteensovitettu ikääntyvien ja riskiryhmien hyvinvoinnin ja avuntarpeisiin vastaava monialainen, monitoimijainen palveluverkosto, joka toimii ja jota johdetaan kokonaisuutena. Vaikka palvelut kootaan yhteen toimipisteeseen, niin seniorikeskus toimii myös verkostomaisesti.

Fyysiset seniorikeskukset toimivat myös avoimina matalan kynnyksen paikkoina tai tilana, johon kaikki ikääntyvät ovat tervetulleita. Kohtaamispaikka on toiminnallinen osa seniorikeskusta. Kohtaamispaikka vahvistaa ikääntyvien ja riskiryhmiin kuuluvien osallisuutta, vuorovaikutusta, voimavaroja sekä tukee hyvää arkea ja yhteisöllisyyttä, edistää terveyttä ja hyvinvointia. Kohtaamispaikka kokoaa ja jakaa eri toimijoiden tietoa ja asiantuntemusta sekä auttaa kynnyksettömästi lisäävun saannissa. Kohtaamispaikan toimintaa tuottaa hyvinvointialue, kunta, järjestöt, seurakunta ja yksityiset toimijat.

Avoimen kohtaamispaikan toimijat muodostavat paikallisen (kuntakohtaista)

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

---

yhteisen toimintamallin iäkkään väestön toimintakyvyn, terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Kukin toimija toimii omilla resursseillaan ja vastaa toiminnasta aiheutuvista kustannuksistaan. Avoimessa kohtaamispaikassa voi viettää aikaa, harrastaa, lukea lehtiä, osallistua keskusteluihin, laulaa, tehdä käsitöitä, juoda kupin kahvia tms.

Avoimessa kohtaamispaikassa ei ole varsinaisia asiakasmaksuja. Erilaisista tapahtumista ja tarjottavista (kahvit ja pullat yms.) tai toimintaan liittyvistä tarpeista voi tulla yksilökohtaisia kustannuksia, jolloin asiakas voi valita miten toimii. Avoin kohtaamispaikka mahdollistaa myös asukkaiden omaehtoisen toiminnan.

Kuntien hyvinvointikoordinaattorit tuntevat paikalliset olosuhteet ja mahdollisuudet sekä tarpeet toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi. Hyvinvointikoordinaattorit kokoavat alueelliset toimijat ja hyvinvointialueen edustajat tarkastelemaan oman kuntansa mahdollisuuksia ja tarvetta avoimen kohtaamispaikkatoiminnan ylläpitämiselle, käynnistämiseksi ja sisällölle. Kunnan edustaja huolehtii paikallisen avoimen kohtaamispaikkatoiminnan käyttöön tarvittavat tilat ja muut puitteet. Avointa kohtaamispaikkatoimintaa voidaan toteuttaa hyvinvointialueen päivätoiminnan tiloissa, jos kunnan alueella on ko. toimitilat hyvinvointialueella käytössä ja paikallinen toimintamalli soveltuu yhteisten tilojen käyttöön. Avointa kohtaamispaikkatoimintaa käynnistetään kunnan tarpeen ja tahtotilan mukaan. Kuntakohtaisesta tilanteesta sovitaan myös vuosittaisissa puitesopimuksen mukaisissa hyvinvointialueen ja kuntien välisissä kuntatapaamisissa.

Kuntien koordinoimana paikalliset toimijat kutsutaan mukaan avoimen kohtaamispaikan toimintaan. Toimijoiden rooli osana avointa kohtaamispaikan toimintaa muotoutuu paikallisen tarpeen sekä toimijoiden omien mahdollisuuksien mukaan. Avoin kohtaamispaikka mahdollistaa eri toimijoille mukana olon ikääntyneiden arkea ja toimintakykyä tukevassa toiminnassa. Hyvinvointialue kannustaa paikallisia järjestöjä osallistumaan sekä tulemaan mukaan osaksi avoimen kohtaamispaikan sisällön tuottamista ja ylläpitoa. Hyvinvointialue huomioi mm vuosittain myönnettävissä järjestöavustuksissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän ja siihen liittyvän paikallisen ja kuntien kanssa yhdessä tehtävän vaikuttavan työn, myöntäessään avustuksia järjestötoimijoille.

Hyvinvointialue on yhtenä toimijana mukana paikallisissa avoimissa kohtaamispaikoissa ja tuo eri asiantuntijoita tarpeiden ja teemojen mukaan osaksi toimintaa. Hyvinvointialue resursoi toimintaan myös kohdennetusti varhaisen tuen asiantuntijoita, tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

Kuntouttava päivätoiminta ja seniorin hyvinvointineuvola sekä neuvonta ja palveluohjaus ovat osa seniorikeskusta. Kuntouttava päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville ikääntyneille, joiden toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. (Päivätoimintaa järjestetään kohdennetusti myös aistivammaisille ostopalveluna). Palvelu on määräaikaista ja sen myöntämisen edellytyksenä on, että asiakas hyötyy ryhmämuotoisesta kuntoutuksesta ja hän kykenee sitoutumaan tavoitteelliseen harjoitusjaksoon. Kuntouttava päivätoiminta sisältää asiakkaan toimintakykyä tukevaa ryhmätoimintaa, esim. liikuntaa, ulkoilua ja erilaisia toimintatuokioita. Tärkeänä osana on sosiaalinen kanssakäyminen ja vertaistuki. Palvelu sisältää ruokailun ja tarvittaessa kuljetuksen toimintaan.

Seniorin hyvinvointineuvola tarjoaa ikääntyneille matalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä ja kokonaisvaltaisia, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä palveluita. Palvelu on tarkoitettu yli 65-vuotiaille itsenäisesti kotona asuville, jotka eivät vielä ole palveluiden piirissä. Seniorin hyvinvointineuvola kehitetään ja mallinnetaan Kestävän kasvun rahoituksen turvin. Hankerahoitus on käytettävissä vuoden 2024 loppuun asti. Erityiset pilotit ovat käynnistyneet Jyväskylän Vaajakosken alueella sekä Pihtiputaalla ja Viitasaarella. Kuluvana vuonna kutsutaan vielä kaikki 68 vuotta täyttävät hyvinvointitapaamisiin pilottialueilla.

Seniorin hyvinvointineuvolan pilotin aikanana hyvinvointineuvolan hoitajan säännölliset matalan kynnyksen vastaanotot on suunniteltu Jyväskylässä 1 krt/kk Huhtasuon yhteispalvelupisteellä sekä lähitaloissa Kankaan Piippurannan klubilla ja Kortteliklubilla. Viitasaarella ja Pihtiputaalla matalan kynnyksen vastaanottoa tapahtuu säännöllisesti 1 krt/kk Viitasaaren ja Pihtiputaan päivätoiminnan tiloissa sekä Muurasjärven kylällä. Seniorin hyvinvointineuvolan hoitajat jalkautuvat lisäksi erilaisiin senioreille suunnattuihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin, yhteistyössä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ikääntyneen alueelliset huolipuhelimet ovat aloittaneet 4.9.2023. Ikääntyneen huolipuhelimeen voi soittaa arkipäivisin kello 9-15, jos läheisen ikäihmisen tai oma kotona selviytyminen huolettaa. Soitolla saa vireille palvelutarpeen arvioinnin, jossa ikääntyneelle etsitään hänen elämäntilanteeseensa parhaiten sopivat palvelut kotona asumisen tueksi. Huolipuhelimet ovat ensi vaiheen osa ikääntyneen neuvontaa, ohjausta ja palvelutarpeen arviointia ja -suunnittelua. Asiakas- ja palveluohjaajat voivat jalkautua myös seniorikeskuksiin säännöllisesti sovittuina ajankohtina pitämään vastaanottoa sekä asiantuntijoina seniorikeskusten tilaisuuksiin.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

Kuluvana vuonna kuntouttavan päivätoiminnan toimintakate on noin 3M€:a. Vuodelle 2024 talousarviota ei ole vielä vahvistettu. Kuntouttavaa päivätoimintaa toteutetaan talousarvioin mahdollistamissa puitteissa. Seniorin hyvinvointineuvolan pilotointi toteutetaan Kestävän kasvun ohjelman hankerahoituksella vielä ensi vuoden loppuun saakka.

**Strategiajohtajan
ehdotus**

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
